üzgün kediler gazeli

Haydar Ergülen

küsecek kadar sevmeli insan birini / o gelince küsmeli: nerdeydin bunca zaman / niye sevmedin beni, küsecek kimsem yoktu / demeli, o varken de kimseye küsmemeli

METİN ALTIOK ŞİİR ÖDÜLÜ

5. BASIM

ŞİİR

KIRMIZIKEDİ

Haydar Ergülen, Nar'ın babası.

KIRMIZIKEDİ

Kırmızı Kedi Yayınevi: 125
Şiir: 8

Üzgün Kediler Gazeli
Haydar Ergülen

©Haydar Ergülen, 2007
©Kırmızı Kedi, 2012

Yayın Yönetmeni: İlknur Özdemir
Kapak Tasarımı: Melis Rozental
Grafik: Yeşim Ercan Aydın

Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni alınmaksızın, hiçbir şekilde kopyalanamaz, elektronik veya mekanik yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

Bu kitabın ilk iki baskısı 2007 yılında yapılmıştır.
Kırmızı Kedi'de Birinci Basım: Mart 2012
Beşinci Basım: Mart 2013
ISBN: 978-605-5340-26-1
Kırmızı Kedi Sertifika No: 13252

Baskı: Pasifik Ofset
Cihangir Mah. Güvercin Cad. Baha İş Merkezi B Blok
Haramidere-Avcılar İSTANBUL T: 0212 412 17 77
Pasifik Ofset Sertifika No: 12027

Kırmızı Kedi Yayınevi
kirmizikedi@kirmizikedikitap.com / www.kirmizikedikitap.com
Ömer Avni M. Emektar S. No: 18 Gümüşsuyu 34427 İSTANBUL
T: 0212 244 89 82 F: 0212 244 09 48

Haydar Ergülen

ÜZGÜN KEDİLER GAZELİ

METİN ALTIOK ŞİİR ÖDÜLÜ
2008

Şiir

Mısır'a, Kiraz'a, Nar'a
ve bütün sokak kedilerine...

1992-2007

NEFESLER

İÇ NEFES

o bir çay istemişti, trenin içinde
biz tren yolcusuyduk, çölün içinde
ben yalnız kalmıştım, senin içinde
oysa kaç kişinin yerine sevmiştim seni!

aşkı geçtik, gözlerini açabilirsin

o bir dile sığınmıştı, sözü içinde
yolu yoluma çıkmıştı, çölü içinde
ben eski kalmıştım, senin içinde
oysa kaç çocuğun yerine övmüştüm seni!

düşü geçtik, kendine bakabilirsin

o bir bende kırılmıştı, hayli içimde
ıssız otağ kurulmuştu, canım içinde
ben kime kalmıştım, senin içinde
oysa kaç bahçe yerine açmıştım seni!

kimi geçtik, kimseye sorabilirsin

KIRIK NEFES

bu benim kalbimdi: yeni türkçede
kırılmış bir fiilin elinden aldım
göçe dalgın çıktı, menzil pervane
yetişme ey kalbim zamana kaldım

bu benim kalbimdi: arka bahçede
büyümüş bir çocuğun yasına daldım
dün fena bilindi, arzu müptelâ
ben kendimi senin için aldattım

bu benim kalbimdi: eski mes'elde
yorulmuş bir meleğin suçunu çaldım
günah çok görüldü, ceza biçare
kelimeler külüne ateş yazıldım

bu benim kalbimdi: henüz üstümde
tutuşmuş bir otun yurduna vardım
yalan suya erdi, tabip bahane
yetiş bana kalbim senden usandım

TERZİ NEFES

nasipsiz bir terziyim, hatıram tenha
kim üşüse kuşkusu sırtımdaki gömlekten
ırmaklar akar gibi uzayıp her makasa
kesildi kumaşım, yolculuk keten

ustamı ben seçmedim, sınavım yakın
elim dönse dilim dönmez, boş bırakın
başım döndü bu gömleğin rengini
ayrılıktan bağışlayıp ipeğe kavuşturmaya

bu kaçıncı gömlek rüzgârı tamam
külleri ekim'dir, saçları nisan
diliyle yaralıyor geleceğin hatırasını
sessizliği onarırdım çırağı dursam

sanki yoksulluğa ödünç vermişim aşkı
gömlek, tenler dolaşır: 'giyilmeye hazırım'
rüzgârsız bir terziyim, nasibim tenha
çıplak, canlar dolaşır: 'yenilmeye hazırım'

GÜL NEFES

annemin yüzdüğü harf denizidir
B Beşiktaş'a giderse, E Eminönü
her vapurda geçer onun harfleri
geçmiştir sessiz gemiler gibi gençliği

annemin gezdiği gazel yurdudur
gülün adı G, Ç çil şenliği
her mahcupta vardır onun izleri
taşımıştır gül saatlerinin sessizliğini

annemin sezdiği aşk derindedir
A arzuysa, H hevesler bahçesi
her aşkı sevindirir onun gözleri
saklamıştır merhametin kayıp inceliğini

annem elbet vefadan emekli olur
N kadar naz etseydi n'olur
ruhum karaya erken çıkmazsa eğer
o gülü taşıyan bir vapur olur

PUL NEFES

mektubunuz kapandı dahi size açılmaz
bir mahrem maceradır pul bekler kaçınılmaz
şairlerin mazrufu bir küçük felsefeyse
onlardan giden mektup samimi karşılanmaz

'bir mektuba yazıldım, anlarsınız derdimi,
rica etsem, bu hevesi bana bağışlar mısınız?'
böyle hamiş olur mu, zinhar yakışık almaz,
efendi ol, zarfa gir, hevesle oyun olmaz

mektubu güvercine benzetmek yanlış olmaz
besleyeni güldürmez, bekleyeni öldürür
dile zarf mı dayanır, pulunuz hangi aşktan,
her mektubun puluna uzanan dil kavuşmaz

kim yazdıya giderse mektup yerini bulmaz
attınız bu mektubu, şimdi almamak olmaz
gelişiniz mektupmuş, gidişiniz telgraf
pulundan eser kalmasa, aşk mektuptur, yırtılmaz!

AY NEFES

iki kişi bir gölgeye sığarsa
gövden aydın olur, sözlerin mahmur
tez akşamdan ay içine doğarsa
rüyan yeni olur, aşka yorulur

sana ay çıktığında üzümler daha
gece olup gözlerine toplanmamıştı
ay çıktı ve kuruldu onlara yağmur
ay geçer ve gönüldeki bağlar bozulur

ay senin vedana uğrattı beni
vedaya her zaman bir konuk bulunur
ay dersidir: bulut biriktiren göz
akar akar yalnızlığa boğulur

iki heves bir nefese dolarsa
dilde mavi kalır, gecede buhur
ay üstüne çok söyleme ay yârim
akşam gelir, sabah gider, unutur

ASÛDE NEFES

asû demdir nefes üzre hoş gelir
cem olana, dem duyana can olsun
asûmana nazar eyler düş gelir
gönül göze, kâlp âleme tan olsun

asû demin geldi aşk deryasına
söz diline, aşk iline yâr olsun
tülden bir ruh doldu has odasına
üç perdelik dünyada bahtiyar olsun

asûde-dil olmak pek müşkül derler
darda, zorda yardımcısı pîr Hızır olsun
divân pazar olmuş, cahil münevver
akıl ile duygu ona güzel sır olsun

asûde-hâl büyüsün hâller içinde
adıyla yaşasın, hâlince asûde olsun
gül açılır gibi dostun yüzünde
Tanrının kondurduğu bir bûse olsun

KÜS NEFES

sana küstüğümde sen yoktun daha
yokluğuna küsmüştüm sonra sen geldin
kendime isteyemezdim seni öyle güzeldin
şimdi varmışsın gibi küsüyorum yokluğuna

alınganlık, ah, bilmezsin, küsmem de küsülecek
zamanda, n'eyleyim varlığın yokluğundan tenha
senden başka küsecek kimse mi bıraktın bana
bir ben kaldım bir de bıraktığın küskünlük tenha

sen kimseye küsmezsin bilirim, gözlerin de
yaprak hırsızı güz: anılar düştükçe göz
dolar, yaz gelmeden temizlemek gerekir
gözleri yoksa küskünlük de gözyaşıyla kirlenir

küsecek kadar sevmeli insan birini
o gelince küsmeli: nerdeydin bunca zaman
niye sevmedin beni, küsecek kimsem yoktu
demeli, o varken de kimseye küsmemeli

GAZELLER

OYUNLAR GAZELİ

oyun aşkta kurulmuştur hâfız, beni sevsene! dedi
sevdim, iki memenizden biriydi ancak, biri nerdeydi?

vefa aptal ayinidir abdâl, oyuna gelsene! dedi
geldim, benden önce çocukluğumu bağışlayın, sizi o sevdi

aynaydı, buluttu, köpekti, bu üçgende oyun kursana! dedi
kurdum, bir çocukla öldüm sizde, fakat sizden önceydi

geceni çalmadım yoksul, gövdemdeki oyuna girsene! dedi
girdim, dağınıza paha biçilmezmiş, yatağınız ırmak zengini

dua delisiyim, himmet et, deliyi oyuna alsana! dedi
aldım, eyvah! ruh şimdiki zamanmış, gövde dünya delisi

içim çocuk, gecem kadın, bu oyuna bahçe olsana! dedi
oldum, hâlâ sürmekteyim yokluğu, günlerim gam bahçesi

asrî zamandayız şaşkın, bende oyun çoktur, gülsene! dedi
gülemedim, yenilginin oyunundan yeraltına kim çekilmiş ki?

ruhunuzun üstüne çekin ki, dinlensin, şu kötü gazelimi

CAMLAR GAZELİ

–Cenk Koyuncu'ya–

o yokluğa ümran görmüş adıyla başlamıştır,
şehirde iddiasız şiddet ve camların kırıldığı akşamdır

iki rüzgâra uğramış teninden esirgediği boşluk,
aktığı sulan taşırır, öyle çıplaktır

kendini hatıralar kılavuzu gövdesine adamış,
çölde bir peri uçumu ödünç kanatlanmıştır

bu serzeniş resimlerde yeterince boyanmış:
"Ben"deki aşk eksiktir, fazlalığı paylaşır

batığını arayan yelkenlinin gömüldüğü hazine,
kaybolmuş yüzükleriyle rüzgârını tamamlamıştır

can içinde cam kırılmış, söz düşküne kalmıştır,
şaşkına bir can düşmüş, canda kırık kalmıştır

mektup

kaçak isen yanımdasın, yolcu isen karşımda
hangi seyyah bir göçü içinden dolaşmıştır

fakat çocuk çok üzgündür, çöl kimsesiz kalmıştır

SIRLAR GAZELİ

bir günlük ağacı gibi aşkın doğusundanım
çöl diye geçilen aşk doğudadır

geçseydim, geçilirdim, güler yanardım

dünya denen dükkâna neyim yoksa bıraktım
emaneti alan yok dil yarasıdır

sussaydım, sorulurdum, söyler yanardım

şarabın esrârı hani, ben bir han kaldım
köpürmek nafile, alem ruh viranıdır

açılsaydım, kapanırdım, kurur yanardım

dört kapıda bulut olup aynaya kandım
sır tutmayan ayna yüz karasıdır

baksaydım, kırılırdım, düşer yanardım

beni umurundan düşen seni dünyaya saldım
sohbetinden düşeli daldığım çok ummandır

iptida ağlardım gözden, şimdi içten yanarım

AVCILAR GAZELİ

ölümden de haberin olsun, bir-iki-üç, bak sayıyorlar seni,
bu bayraklar kimin bu bayraklar korkunç! ölüm açılıyor!

martılar açılsaydı, içi açılsaydı halkın, cihangir kıyılarındayız,
fener uzakta tanrım kimsemiz yokmuş! taş açılıyor!

gemiler batıyor insanlar gibi, uçaklar düşüyor insanlar gibi,
bu alkışlar kimin ellerinden çıktı! gök açılıyor!

canı pazara sürdüler, geri çevirmedi ölüm, niye?
rüzgârlılar, ateşliler, utangaçlar, deliler! söz açılıyor!

henüz çıkılmıştı taşradan, ne çabuk geri döndünüz?
şehrin boyu yere yakın, uzun ermiş! göç açılıyor!

yarın görüşür müyüz –sessizlik– melek geçmedi bu kez,
kız doğmadı, kızlar öldü, hey babasız! gül açılıyor!

... sevişerek öldüler, ne tenlerinden bir haz, ne ruhlarından
bir sır kalmadı avcılara, yaşayın hey! aşk açılıyor!

ölümden de haberim var, çok öldünüz! aramız açılıyor!

ÇÖLLER GAZELİ

ben çölü sende kaybedince bildim
çünkü ben uzaklığı sende kaybettim

yakınlığın nice gelse bana şimdi, kim
çölünden ne yağsa gönlüm şimdi, kum

çölün siyah gözlü kadını yeni magrip
başkasından çöle dönmüş eski hevese sahip

kendine düşme herkesin çölü peşinden gelir
mesafelerden değil, geçen zamandan gelir

çölden istediğin boşluktan fazlası, neresidir
kimse kimsenin çölünü görmüyor, neresidir

çölde aradığın şey çölde bulduğun şeydir
bulduğun çöl kendini kaybedeceğin şeydir

başkasında düştüğün şehri gör, çölümü ver
yabancıda düştüğün rüyayı gör, çölümü ver

vaktinde hiç oldum ben, yokluğum bana yeter

EFENDİLER GAZELİ

kayık karşıya varınca sizin gözleriniz umman
daldık efendim

yangın dile çıkınca sizin sözleriniz yağmur
kül'dük efendim

sır ortada kalınca sizin yalanınız baki
dil'dik efendim

müşkül ortak durunca sizin yatağınız viran
kaldık efendim

aşk yolundan taşınca sizin bahçeniz tarümar
olduk efendim

fener dahi sönünce sizin yıldızınız zühre
gördük efendim

kul kendini bulunca sizin efendiniz kayıp
n'olduk efendim

biz hiç olmaz mıyız âşık, olduk efendim!

VEDALAR GAZELİ

veda şehri kimindir, geldi bizi yurt tuttu
evvel asûde göründü sonra şımarık durdu

ruh semtine kayıtsız çok talip çıktı aşka
merhametle çağrılan acıyarak unuttu

ıssızdık söylenmedik, suç iken işlenmedik
kimse küsmek bilmedi, şehre kelime doldu

peri bulduk gönlümüze kanatlandık bir fasıl
ne periymiş kalbimizde kırılacak taş buldu

gölge imiş yoldan çıkmış gövdenin gurbetinde
ötekine benzemeye çok anahtar uydurdu

'bense fakir derviş' gibi bilindik yoksulluğa
ten hırkadan uçtuysa, bu şiir bir yokluktu

kimse gelmedi yokluğa, elimizde şu gazel
bu kadar çok mu kaldık, bizde kimler kayboldu

eksiği bende yitiren masum veda buyurdu

SENLER GAZELİ

bana bir odanı ayır, sen masumsun
oteller ruh hırsızı, sen pansiyonsun

bana bir sahil bağışla, sen ırmaksın
kara gövdem derin suda aklansın

bana bir mes'el söyle, sen uslanmazsın
gam bahçesi gözyaşımda saklansın

bana bir boşluk gönder, sen zarfsın
her mektubun içime bir çöl bıraksın

bana bir şehir kur, sen salgınsın
ruhu aşktan başka veba sarmasın

bana bir sır bırak, sen aşksın
kimsenin hevesinde gözüm kalmasın

bana bir anne doğur, sen güzelsin
bir heves çocuğum ol, ev üzülmesin

bana bir şiir söyle, sen gazelsin

ŞİKÂYETLER GAZELİ

yaşadığımız hayattan alacağı varsa yaşanmayanın
ne anlamı kalır yalnızca yaşadığımızı hatırlamanın

kimse taşınacak kadar uzak değilse birbirine
dur, yine senden yakınını bulamazsın kendine

şiirden daha siyah bir şey olmalı kelimelerde
yoksa küfür kafiyeli söylenecek şehirde

sesini gölgeden çek, kül gibi yoksul kalsan da
güneşin altında mırıldanacak şeyler bulunur hâlâ

bakmanın sonu yok gözlerin nereye yetişebilir
dünyada yalnızca körlerin gözleri temiz kalabilir

yeni doğanın kulağına fısıldayacak neyimiz var
vakitsiz gidenin ardından dökecek neyimiz var

hepimizin yerine balkondan düşeni hatırla
şiir bazen öyle de çarpabilir hayata

ne gam gazel olmuş olmamış, şikâyet sayılsın da!

ESMELER GAZELİ

Ayşegül oluyormuş yuvaya giden küçük kızların ismi
sen de ol, ama aklında tut bütün isimlerini, e mi?

sen Esma'sın, hem isimler hem de sıfatlar evi
ismine bir zarf gelmiş, Sare yazılı, şaşırma e mi?

Esma Sare, isimler gecesinin beklediği ece, seni
anlayanlarla yetin, geceleri isminden dışarı çıkma e mi?

isimler de yolculuğa çıkar ya, baba ocağına sözgelimi,
Bartın'da Esme olursan bunu sevildiğine say e mi?

Ankara'nın uzunhavası İstanbul'da oyun havası oluyor belli,
olsun, ay yüzünden esmeler rüzgârını eksik etme sen e mi?

isimler hazinesinin kapısını açan ya şairdir ya velî
hazinenin anahtarı sensin kendini kimsede unutma e mi?

şüphe yok sen de söyleyeceksin 'Lili Marlen'i, iyi,
Kavafis'in 'Kent'i gibi peşinden gelecek şiiri de sev e mi?

sen şiirin kızısın, bu gazel için beni bağışla e mi?

İDİLLER GAZELİ

gözlerin yağmurdan yeni ayrılmış
gibi çocuk, gibi büyük, gibi sımsıcak

sen bir şehir olmalısın ya da nar
belki Granada, belki eylül, belki kırmızı

gövden ruhunun yaz gecesi mi ne
çok idil, çok deniz, çok rüzgâr

çocukluğun tutmuş da yine âşık olmuşsun
sanki bana, sanki ah, sanki olur a

aşk bile dolduramaz bazı âşıkların yerini
diye övgü, diye sana, diye haziran

heves uykudaysa ruh çıplak gezer
gazel bundan, keder bundan, sır bundan

gözlerin şehirden yeni ayrılmış
gibi dolu, gibi ürkek, gibi konuşkan

hadi git yeni şehirler yık kalbimize bu aşktan

İYİLİKLER GAZELİ

aşkın yerini iyilik aldığı zaman
inanırım beni sahiden sevdiğine

yağmurun yerini kuşlar doldurduğu zaman

az kuşlar onlar iyi kuşlar
kanatlarından büyük merhametleri var

şiirin yerini sakinlik aldığı zaman

ayrı ayrı daha mı çok yakışıyoruz birbirimize
siyah-beyaz resimlerde ahşap avuntu

sözlerin sokaklar gibi kavuştuğu zaman

soğuk devlet, soğuk gece, arkadaşlarım nerde
ah, ölüme mi indiler henüz hayata çıkmadan

Ömer'in adı Ali diye söylendiği zaman

yaprakların evi var, Allah'la komşu
rüyasız çıkıyoruz çok katlı mağaralardan

aynada bir çocuk, bir daha, ne zaman ne zaman

AVLULAR GAZELİ

–İdil'e, 35 şiir için–

ev ne, duvar! Avlu bir gülümseme
göz kırparsan taşın bile kalbi var!

ev ne, zaman! Avlu haziran gibi iyi
sudan işlek, gökyüzünden çalışkan

ev ne, karanlık! Avlu fenerli deniz
zeytin ağacından ada, gölgesinde yunuslar

ev ne, vatan! Avluda atlas açık
ovaları sevindir, hisli dağlara da çık!

ev ne, büyük! Avlu gezgin lunapark
gıcırdasın ahşap sesli dönme dolap

ev ne, cümle! Avlu şiirden hece
İ-dil ba-na av-lu ol!

ev ne, batı! Avlu aşkın doğusu
iki ağaç bir gece rüzgârlar kavuşacak

ev ödevse avlu aşk, ne şiirler kopacak!

AĞAÇLAR GAZELİ

–Adil'in ağaçlarına–

inadına aşk, inadına özgürlük, inadına yaprak...
ağacın utandığı çığlığı şiir fısıldar

ne batıda ne doğuda tek yaprağını görmedim
kırgınım felsefeye, yer vermemiş ağaca bir bilge olarak

şiirle ağacın kökleri aynı: ya sabır ya aşk!
insanın hızla terk ettiği anıların gölgesi olmak

yavaş git, ruhum yetişemiyor sana, dedim, içimden
kopan yolcuya, dursaydı, ağaçların gözyaşını dinletecektim

ruhun sendeyse hâlâ bir ağaca emanet et onu
dünyaya yalnızca hayvanların ve ağaçların itirazı var

ey ağaçlarla konuşmadan insanlarla konuşmaya çalışanlar
Adil'in ağaçlarını dinleyin, susmakmış o kayıp dil

zeytini dinledim beklemeyi öğrendim, akasyadan gitmeyi,
vuslatı ceviz ağacından, limonun dediği ayrılığı ve aşkı nardan

ağaçlar komşumuzun evidir, ruhumuz gülümsüyor avlusundan

AYRILIKLAR GAZELİ

ben Kars'a hiç gitmedim aşktan istersen giderim
içinde kar geçen bir ayrılık bulur dönerim

giden gelmiyor dedikleri Muş değil, aşk olmalı
dağlar yerinde de Ferhat yok, yolu yokuşa vurmalı

Erzincan'da bir kuş yok, kanadım ondan kırık
yitirmeye yâr gerek, aşksız olmaz ayrılık

aşk doğuysa, ayrılığa da yer bulunurdu orda
Türki, Kürdi iki makamın birinde bana yâr olaydın da

uzaklık ayırmıyormuş bildim, ayrı ayrı uzaklara düşenler
meğer en yakınına gelirlermiş birbirlerinin

aşk, diyorlar, şiir için bazen aşırı bir sebeptir
sebebim yok, ayrılığı övsün bari şu kötü gazelim

insan önce ayrılığa yetişir, belki sonra bulurmuş
birbirini, ne acı! Acı bile kalmamış sende

seninle aşka değil, zalim, ayrılığa kavuşabilseydik keşke!

AVUNMALAR GAZELİ

"teselli" olsun isterdin kaçırdığın şu son vapurun adı
o Üsküdar'a gitse sen tutar yanlış bir adaya inerdin

nice bir tesellidir ki bu aşk, insan sevdiğinden utanır
sen ki kaldın kendine iki kıyıda bir ahbap, san ki vuslat tamamdır

ne uzun bir sefermiş yalnızlık, gemisiz, kaptansız, adasız
gözlerin terk ettiği bir bahçede ağaç olmak, dalsız, yapraksız

arzu da hiç olur bazı, isteme bu kadar, yine sen hiç ol
boş diyorlar bakıp şaraba, dudağa değme, boşluk kadehine dol

sesin olsun da hiçbir şey söyleme, kırgınlığa iyi gelir
sufî kadınların denizler toplamış gözleri dua sessizliğindedir

mavi zayıf, yeşil geçici, siyah gülünç, bordo gönülsüz
kederinden bile teselli yoksa insana ..... (*)

ara sıra adalara bak açılırsın, aşk sensiz de Üsküdar
gözlerin acıyorsa gece var, rüya bir teselli uykusudur

buna dünyanın sonu derler efendi sen şiirle avun dur!

(*).....sonu şiirdir düpedüz

İKİ ÇOCUKLAR GAZELİ

bir gülüşten doğmuş olmalısın sanki ikiçocuk
bir ağızdan: Kahkaha fazla gelir sende açmaya

harflerin ikiçocuğun eski özlemi gibi sana
kırıldı kırılacak – yetişmenin ince bacaklarıyla

sense, ilk ve son, kahkahadan kırılmak üzeresin
kırılma, çocuk harfler adına ikiarkadaş daha

sen de onları kırma, ikisevinci yorma
çünkü ikiçocuk bir hevesten açar insanda

biri üzüm çocuk, gözyaşları bağbozumundan uzun
usul boylu buğday çocuk biri, kirpiğe düşmüş rüya

bazen bir gülüşten doğar keder, üstü ikindi
bazen bir kasaba parkıdır sevindikçe gölgeli

biri biraz geveze, akşam ikieve de erken çökmesin diye
sözcükler çocuktur, tuz ister ötekinden şeker yerine

keşke tuzdan doğsaydı sözcükler de, kirpiklerin küsseydi!

GÖLGELER GAZELİ

eski haziranlardan biriktirdim bu gölgeyi size
aşkın gölgesi de aramızda ıssız kalmasın diye

diyorlar ki âşık odur gündüz bile karanlığıyla sarhoş
desinler ki hâlâ gam var gölgesinde ne hoş

aşk olsun öyleyse geceye kanat olan şu pervaneye
aşk olsun aşkın önüne geçmeyen gölgeye de

aşk denizinde fener yokmuş âşığa ne gam
aşk ikliminin ışığı da gölgesi de hep akşam

ah, ışıklarını yakınca gölgesini unutan insan
ışıklarınızı bir kapasanız da aşkı anlasak bundan

gölgeler ki sokak kedileri gibi akşamın merhametine terk
şefkattir bazen de haziranı üşüyen bir gölgenin üstüne örtmek

meğer akşamın gölgesi başkaymış, yalnızın gölgesi başka
senin güzel gölgenden bana bir çocuk haziran bağışla

yeter ki haziran olsun yeter gölgesi bile aşka

17 Haziran 2006, Cumartesi

ÜZGÜN KEDİLER GAZELİ

–Bu gazeli yerime yazan
sevgili kardeşim Engin Turgut'a–

Hüznün tüyleri dökülür, lirik bakar kedilerin camdan gözleri
Çocukluğumun kelimeleriyle şımartsam da gurbet gibi bakarlar

Kedilerde gördüğüm keder üşümüş sokaklar ve akşam kokuyor
Peşime takılır tenha bir şiirden atılmış masum yazlar ikindisi

Güz yüzlü bir kediniz olsun boşluğunuza tutunan, kalbinize taşınan
Odalar birbirinin rüyasına karışsın, gülümsesin saflığın elleri

Kediler kasabasında çözülür yalnızlığın masaldan ipleri
Kardeşliğin cömert bahçesinden pınar olur dostun gönlüne akarız

Bir zarf gibi yırtılmasın kalbimiz, çıkarın beni mektubun içinden
Kedilerin düşleriyle yıkansın şu yaralı ruhumdaki sessiz mavi

Kayıp hatıralar gölgesinden dile sığmayan bir hakikat geçiyor
Başkalarının kedileri de komşum olur, gözlerimizle mırıldanırız

Kedim kendisini evin uysal şiiri sanıyor, şiirin aklı kısa tırnakları uzun
Kedim kendisini bilge sanıyor sokakların ve aşkın ısrarla özlediği

Mevsimlerin kumunu karıştırma, içinden sabah sesli bir kedi çıkar
Kediler kadar yalnızım mor düşlerimden kuşlu parklar havalanır

Hayallerimin toprağını eşele, ahşap kalbimi tırmala, kımıldasın her şey
Çünkü bir kedi kadar gövdesi var kırılmış ve yorgun heveslerin

Kedi mağrur, şehir zalim, nar küskün, kâğıt paslı, hayat maskara olmuş
Bu yüzden mi şiirin üzerine kül yağdırıyorlar, hızla eskiyor kelimeler

Evler kedisiz yetim, sokaklar kedisiz üvey sayılır, ben budalasıyım aşkın
Beni de boynu ıssız kedilerden sayın, nasılsa ağzım var dilim yok

Kedilerimin kardeşiyim, inceliği ve mahcubiyeti onlardan öğrendim
Beni turnasız türkülerin beni solgun bir kedinin kalbinde unuttular

YETİMLER GAZELİ

aşk kalbi olanlar içindir, korkaktır
bir güvercin kadar kalp taşıyanlar, zira incedir

unutulan nardır, kırılan kanat, san ki zehir
sözlerin karıştığı kan sudan daha derindir

a Hrant, ateş-i nar kardeşim, seninle zengindim
ben seninle bir daha kırılıncaya kadar kalbim

ben turnalar semahında, sen güvercin dansında
maviler cemine nefes olacaktık düş bu ya

insanın vatanı arkadaşıymış, bildim, Tanrı bile
arkadaşı olsun diye yaratmadı mı dünyayı

her arkadaşla bir vatan ölür, her gözyaşıyla
Tanrı bir daha, her güvercinle bin turna...

aslında ne Türk'üz, ne Kürd'üz, ne Ermeni'yiz
öyle bir 'baba'mız var ki Hrant, hepimiz yetimiz

kırılmamış bir nar gibi kalbimiz kırık, yetimiz

BİʼDOLU

MEHMET TANER İÇİN Bİ'DOLU...

– Abi, öyle bir şehre geldim ki, park dolu kuğusu yok
ağaçlardan güzevvel gazel olmak da var şiirin ucunda

– Tıkabasa karton şiirle dolu bu karton valiz
beni ancak bir kasabanın gölgesine kadar götürebilir

– Biriyle tanıştıktan hemen sonra şehirde, canımabim
onun çölü görüp görmediğini söyleyebilirim

– *"İçinden gül geçerse, gül olursun"* diyor Sâdi,
içimden sana geçen şeyleri ancak başkası yazabilir

– Hiçbir maske yüzümü kabul etmiyor artık, ne fena
yüzüm neye yarar ki şimdi, sözde şair, özde fakir

– Hem bazen derinlik bile fazla, gelmez mi, gelir
şiirin kara sularında yalnızlıktan/yalnızlığa boğulana

– Sâdi'ye özensem ve desem ki 'ben de içimden geçtim'
sen bilirsin, âlemde insanı içinden bile geçirirler

– Benzetme: Anne gibi yakılmışsa bir acının feneri
n'eyleyim, çölde güneş gibi bağışlasın bu şiir beni

– Şiiri boşver, sana uzun bir gölge borçluyum, abi
ne ağacından istersen şehirde onun ikindisi gibi

– Yazmış mıydım: Abi, öyle bir şiire çarptım ki gözleri dolu
sen yaz, yoksa fena geliyor güzel acemiliğin sonu

ya da;

Kimse yoktur şairden başka kendinden bunca uzağa giden
Cemal Süreya'dan Ergin Günce'ye bir 'tayyare pulu'
gibi, kaldım bir içimde kimsesiz bir zarfın boşluğu,
bir içimde taşraya iadesini bekleyen bir göz yoksulluğu

ERAY CANBERK'İN YANINDA 'MUTLU HURDACI' OLMAK

- Eskidir, "Eskimiş Yalnızlığa" açılan bir şiirle sevinmek
ne keder ne yalnızlık, bazen mutluluk da eskitir bir şiiri

- 'Yeniler almıyorum', onların olsun yeni hayat, yeni dünya, yeni...
şiir gibi ortada kalsın, bize kalsın, şu kimsenin almadığı eski...

- Resmen şiir: Endülüs'ün 'Şen Ozan'ı gibisin, yanında 'Mutlu Hurdacı'
Niğdeli mi Nevşehirli mi çıkaramadım, sorsam 'Mutluyum' derdi

- Eskişehir, karakoldan sola dönünce, İnce Kasap, yoksa anarşist mi,
yoksa o da bir şairin gelmesini bekleyenlerden mi 'Mutlu Hurdacı' gibi?

- Görmeyi bekledim ben de, bir şair neye benzer, mutluluğa mı,
Şiir güzse, en çok gazel döken ağaç şairdir, deyip durdum da

- Kars'ın iç-kardeşi Eskişehir olmalı, kar kalesi, kar ovası
sebebli sebebsiz "*bir kar sesi kuşatır*" çünkü bazı çocukları

- "*Ah benim bana benzeyen kadınım*" dizesini yalnızca şiir sandım
şu her şey çoğalırken, aşkına benzeyen şairler de varmış, inandım

- Aşkın şiir beklediği iflah olmaz bir şair kuruntusu, aşka ne şiirden,
*"Vefa bizde üzüm bağı gibidir, sizce bir kadeh şarap sanılırken"**

- Şiirde Saba Makamı sürüyorsa sendendir ince gönül yoldaşı
içine asûde bir ada sığınmış nice esse de dünya telaşı

- Tanrım bana da böyle hüzünlü bir şiir bağışla, mutlu olayım
tek kederim o olsun da, çeviri bir kitap gibi cebimde taşıyayım

ya da;

Şiir kardeşini aramaya gurbete çıkmış bir turna olsa
kanat açıp yoldaşlık etmeye kara bir tren bulamasa,
Kars'a gider oradan bir kızakla senin gönlüne düşerdi
aşka yetişememek olsa da şiir dosta da kavuşmaktır bir bakıma

* Gürkan Doğan'ın bir dizesi

SÜREYYA BERFE'YE UZAKTAN İNCE RAKI

- Sen buna akşam mı diyorsun, sanki kimse ölmedi
ve toplanmadı aramıza şımarık bahçelerin ödünç gülleri

- Yarın tabiat dersine girerim, söz, sen yeter ki
ağaçlardan huysuzluk, hayvanlardan ruh topla eksik sınıfa

- Bir otel gönder istersen, adresi yersiz kasaba, komşu
düşeyim sana, mum çocuk, taşradan kül akraba

- *"Gümüş koktu azalan cigaralar"*, yine yolculuk ısmarla
bende fazla gurbet var, hâlâ gözün yoldaysa

- Çocuk Eskişehir'de, bir komünistten almıştım senin kitabını...
sonrası çarşılarda, eski komünist kalfa, tarttığı kuru pasta

- Biliyorum nelerini gördün sen daha işte bizi de gördün
oyun bitti kiralık kelimeler dükkânında *"Savrulan"* savrulana

- Sen buna... Yok, bunu söylemiştim, sahi kim yeni diyor
bu üzümü yorgun rakıya, kadehin bağdolusu üzümden ince rakı

- Yazdıklarım şiire sayılmasa da, ne olduğunu öğrendim ya sonunda
ne orman, ne sahil, ne denizmiş, şiir, denizin arkasında

- Usta be! Çiçek değilsin ki sorsam, 'yerini beğendin mi?'
şiir gibi ince meslek buldum sana, bağban olsana

- Halkımız aha orda, batan geminin malları gibi
gâh inelim şiirden, bir pula satsınlar bizi!

"Kuşlar toplanmışlar göçüyorlar" Eski Foça'ya
bir kuş kadar olamadım, iki kanat bulamadım,
sen buna... Şiir mi diyorsun, olsa olsa içi kelime dolu
kuşiçimi bir rakı: Sâkisiz meyhanede bu kadar olur sefa!

BEN, LATİFE TEKİN OKUDUĞUM ZAMAN...

'Okudum' derim, su içtim der gibi, kaynağından yazının der gibi,
şükrederim suya ve yazıya.

'Su içtim' derim, şiiri okudum mu yazdım mı bilemedim der gibi,
özenirim yazıya ve şiire.

'Bilemedim' derim, bilmemeyi sevdim der gibi,
bilmeyişin yurtsuzuyum der gibi,

sığınırım yurtsuzluğa ve mülksüzlüğe.

'Sevdim' derim, sevmek yetinmektir der gibi,
hırkasından tuttum sözün der gibi,
ilişirim geceye ve derslere.

'Yetindim' derim, yetinmemeyi istedim der gibi,
istediğimi unuttum der gibi,
kapılırım aşka ve işaretlere.

'İstedim' derim, masalları gezdim der gibi, şiir çöpte
yüzüyormuş der gibi,
sevinirim kâğıda ve boşluğa.

'Gezdim' derim, yoksulların ruhlarının hafifliğinden
hayli ezildim der gibi,
kalırım geçmişe ve şaşkınlığa.

'Ezildim' derim, sırlandım yenilgilerimizden der gibi,
bir varlık bir yokluk der gibi,
düşerim öncemize ve yalnızlığa.

'Sırlandım' derim, yüklendim pirinç sözleri der gibi,
susmak ağırdır der gibi,
eksilirim tenhaya ve ıssızlığa.

'Yüklendim' derim, biz buraya nereden geldik der gibi,
yabancı mıyım ne der gibi,
dönerim şiire ve taşraya...

AKROSTİŞ

Ferahfezayı bir şiir makamına yakıştırmayı bildi
Eski çocuklar kavminde gönüllü incelik öğretmeni
Rind olmayı bir şair de öğretebilirmiş bazen,
Geçmiş sıfat elbiselerinden sevinçle soyunarak
Uzun bir unutuşa hevesle terk ederek kendini
Narkissos'un sularında başkasının suretine eğildi

Öteki'nin kalender ikizi, gam çekişi neş'eli
Zarif ikindilerde telaşsız bir ruhun demlenişi
Elinde güneşli bir selam dünyayı arıyor hâlâ
Lâkin o bildik yanıt: – Kuzum siz hangi çağda...
Lambası hep açık yüreği bir şair feneri
İçli bir şiirdir onda insan olma hüneri

ON DAKİKA ARA

LE POÈTE REGARDE...
(Şair seyrediyor...)

– Film arkadaşım, şair
Halil İbrahim Özcan'a–

"Eskimolarda kar anlamına gelen
90 kelime vardır.
Araplarda en az 60 kelime
aşk anlamına gelir."
Afrikalıların ağaç anlamına gelen
öyle çok kelimesi var ki
sayısı yapraklarla ölçülmez,
aynı şeyi su için de söyleyebiliriz de
söylemeyiz: Bir de yokluğa özlem var.
Yokluk, bir rüzgâr bulur bulmaz kendine
yapraklarını görmeye giden
bir annedir her dilde.

"Saudade", sanırım siyah bir kelime
olarak gelmiştir Afrika'dan Portekiz'e:
'Olmayana Özlem', içli bir mektup gibi herkes
kendi acısıyla çıkar başkasında gurbete...
Âşıklar ve şairler dil bilmez, acıdan başka,
soru işareti gibi sevinir,
ünlem gibi ağlarlar,
virgül bile yetişemez gözyaşlarının hızına!
Âşıklar ve şairler, 's'den, önce özür dilerler,
sonra güzel şarap filan içip 's'yi ezerler,
"bu ne ızdırap" olur "Saudade" nin Türkçesi,
ve "bu ne ızdırap" demeye gelir şiir,
acı da aşka doğru, öyle...

Biri Ege, ikincisi Akdeniz
iki kelimeden ibarettir mültecilerin deniz bilgisi
başkasının evinde ölür gibi
bir yabancı dile gömülürler ikisinde de,
evsizlerinki köpek dilidir: hav ! hav !
Dostluğun gereğidir havlamak, ısırmazlar evleri,
'bu da geçer ya hû' der Kalenderî,
geçer! Geçmez, iktisatta pul kadar'
yer tutmayan bir tebessüm yerine,
şükür, yerlilere alfabe inmedi henüz!
Türklerinse gururu var ne mutlu,
hem olur mu Türk'ün Türk'ten başka gururu?
Seyhan diyor ki, annesine göre
'yangunluk'tan geçilmezmiş Bartınca dili,
Kürtçe kardeşin 'yalnızlık'tan geçilmediği gibi...

Adalılar ki, bir açıkhava sözlüğüdür her ada,
tuzlu bir alfabe saklarlar dillerinde
özlerler ama, 'çok' değil,
severler ama, 'aşk' değil
çok olunca azalır aşk, belki de,
ve taş dilinde ruhun taşı, ametist
bir Japon şiiri gibi dövülürmüş gövdeye.
Hintliler der ki, dövmeni açma sevmediklerine,
yaralarını gösterdiğini sanırlar ve sevinirler!

...Ve geriye eski bir kelime olarak
dünya kalıyor sanki, kırmızı ve siyahtan
yapılan bordonun dili,
sanki hayatın bir cumartesi akşamı
yaratıldığını öğrenen çocuklara
uzun ikindi duygusu nasıl çöküyorsa
güzüstü bırakıp ruhlarını,
kalbine nasıl yetişeceğini bilmeyen,
hüzünlü bir bilge sayılır mıydı bilse,
şair de öyle seyrediyor işte,
ya sakin olmalı, ya şair,
sakin olsam bir şiirim olurdu belki,
ne sakin ne bilge, yalnızca hüzünlüyse
şair, budaladan
başka ne?
...
(on dakika ara)
...

(Fransız Yönetmen Laurence Attali'nin, Senegal'de geçen ve üç öyküden oluşan "Love Trilogy" [Aşk Üçlemesi] *filminden.)*

"GURBET KUŞLARI"

–Erkut Tanrıseven'e, ilkgençliğimize–

Çocuk Anadolu'dan böyle güvercin çıkmamıştır daha
yalnızlığın üstüne böyle şiir kanatlanmamıştır
böyle göz dökülmemiştir gurbet sürmelisine
böyle yağmur da inmemiştir kimsenin gözlerine

İyilik kanatlarının üstüne olsun, gelmişsin
şu uzun taşradan gölgesi bile yorulur bazen
yorgunsun da biraz daha yorulmaya gelmişsin
akşamlar efendidir, birbirine benzer deyip gelmişsin
dalgınlığından mı ne bir an çıkıp gelmişsin
kim kimse demeden bir de çağrılmadan gelmişsin
–ben miydim önce gelen başkası diye bir yanlış adrese
kimi sorduysam kendine başkasını gösterdi
bildim bilmediğimi de, başkası bile değilmişim kendime–
sen de gelecekmişsin kimin yerine ayrıldıysan kendinden
gelecektin elbette ve kime benzeyecektin biz dururken
dalgın mısın, üzülme, bir yanlışlık olacaktın nasılsa
dalgınlık yalnızlığa benzer sanki çoğala çoğala
ve kara bir şaşkınlık gibi başkasının toprağında
çırpına çırpına – boşuna, mavi başkasının toprağıdır
bizse toprağımız olan göğü yitirmişiz gibi
geldik başkasının mavisine
...
Sen de öyle gelmişsin
geç de sayılmazsın erken de
ikisine de yetişilir nasılsa sonunda
yetişmişsin, hem zaman senin değil burada

hem zamanda bir yerin de olmayacak burada
ister aç ister katla kanatların gibisin
kanatlarından başka bir evin de yok burada
kanatların kadar açık bu göğün altında
Gurbet açık zamanda bir deniz
hadi misafir sayalım kendimizi onun vapurunda
hem eski turnalar gibiyiz hâlâ
kendi kanatlarına misafir
hem saklana saklana yenisi yok sözler gibiyiz
bizden başka misafiri de yok ama
yine de yolcu gibi davranır bu deniz insana
gurbetten bir kuş mu gelmiş şehir uyuyor
senin kanatlarınla uyanacak şehir bu değil
güvercinin denizi geçtiği şiir bu değil

Deniz ökse, vapur avcı görünür
çocuk Anadolu'nun kara donlu güvercinine
senden sonra da bilmem ki çocuk mu Anadolu
son güvercinini yitirmiş de hâlâ demli uykuda
kasabaların horladığı vakitsiz uykularda
uykusu sarışın, şiiri bun bir Turgut Uyar kalmadı
Cemal Süreya da yok ki bir abi arasan burada
sana çok uzun bir öğlesonuydu Turgut Uyar
sıkıntısını mı kıskanırdın: Şu kasaba bir içine baksa
sen kanatlarını toplayıp otursan da coğrafya uçsa
sınıftan! Dul coğrafya gidecek evi mi vardı
Turgut Uyar'ın tozlu şiirinden başka?

Kederliyim, gölgesinin terk ettiği bir kasaba kadar
yorgunum, kanatları gurbette bir güvercin gibiyim
senin yerineyim, sıkıntını yazmak kaldı bana

...
Bugün paçalı bir güvercin gördüm
çocuk Anadolu böyle avunamaz bir daha
bilmem ki nesiyim o güvercinin
artık nereye uçsa göğü benim içimdir
nereye konsa o güvercinin yerlisiyim
"San Marko meydanında dost olduğum güvercin"
ilk seninle tanıdıydım Oktay Rifat'ı
o şiiri uçurduğu gökyüzü şimdi boş
yeni bir gökyüzü kurulmuş şimdi öyle diyorlar
"milyon güvercin içinde" eskisi kayıp Ankara
bizi ne zaman seveceksin eskisi gibi bir daha
çocuk Anadolu gibiydin, şarkı gibiydin öyle
ümidimiz gibiydin birlikte hiç büyümemeye
uzun bir iyilik gibiydin, bir 'Anakara'ydın hepimize
seni unuta unuta büyümek bile hatırlamak gibiydi
durup durup insanları sanki kendilerinden çok
sevdiğimiz yılları hatırlamak gibiydi, yalnızca
bunu hatırlıyorum senden artık insanları değil
insanları hatırlatacak hiçbir şey kalmadı son zamanlarda

Hem olmasın da artık insanları hatırlatacak hiçbir şey
insanları insanlarla hatırlamadıktan sonra
kasabaları güvercinlerle, trenleri turnalarla
ve anıları şehirlerle hatırlamadıktan sonra
hayvanların suçu yok bunda, şehirlerin suçu yok
evlerin de suçu yok bana kalırsa
galiba her şey yerli yerinde de insanlar ortalık
eskiymiş, bir dostu bulamasak gölgesini arardık
şimdi gölgeler de insanlara benziyor
yarısı karanlık, yarısı kiralık

herkes içinde üç-beş yalnız besliyor
herkesin gözü başkasının yalnızlığında
bir 'çıt' yeterdi oysa bir insanla
bir 'çıt', açılıp kapanmaya
şimdi herkesin ortasında
şimdi bir insanın ortasında
çat çat çat
çarpışan üç-beş yalnız
üç-beş yaralısı var herkesin hayatında
ve yalnızca bir cümlesi:
Biz çok yalnızdık!
Ve galiba yalnızlığın bol gelmesinden
içimizdeki bu kalabalık
öyle korktuk ki yalnızlığımızdan
kimseye bırakmadık!

...

Bugün bir güvercin gördüm şehirde
bugün bir güvercin şiirden içeri
*'Avunulmazı getir'*di bana, hiç avunması
yoktu gönlümün, ne güvercin ne turna
tenha bir sokak itiydim olsa olsa
tekmelenmiş yaşlı bir kedi biraz da
geçtim insan hastanelerinden geçtim
insan evlerinden kimseye yetişemedim
dilde kardeşlik vardı da bir kanatlık
yer yoktu kimsenin kalbinde konacak
sustum: "Çocuk Anadolu'dan uçtum iyidir
çocukları bizim Anadolu'nun" dedikçe sen,
nasıl ezber eder kardeşliği, diyemedim,
ruhtan sökün etmeyen dil nasıl?

...

İçinde bile kimsesi yoktu onun
bir kendisi kalmış bir de kimsesi
gibi gelip şiire konan şu gurbet kuşunun
kimsesi sen olursun Erkut diye
ister gama say onu ister şiire
...
(on dakika ara)
...

(Gurbet Kuşları, Orhan Kemal'in aynı adlı romanından Halit Refiğ'in çektiği film)

"ESKİ, YENİ, ÖDÜNÇ ALINMIŞ VE MAVİ"

Aşk, karanlık bir 'şey'dir.
İnsan bile aşk kadar karanlık değildir,
insanın gecesi olan anılar bile
hiçbir anıya yakıştıramadığımız hayvanlar bile
öyle masum kalır ki aşkın yanında:
"Rain Dogs" koyu kahveyle iyi gider
"Rain Cats" bugünlerde kezzapla
aşkı neyle denersen dene
ölümle iyi gider yalnızca

Kimse gecesinden bir aşk bağışlamaz
kimsenin kelimeler kuyusu olan kalbinden de toplanmaz aşk
kimsenin kederinden çalınmaz
ve ödünç de alınmaz kimsenin yağmurundan...
Aşk karanlığını bağışlar insana
kalbini sen toplarsın ona
kederi sen yakıştırırsın
ve sendeki yağmuru paylaştırırsın
kimin gözyaşından kaldıysa

Aşk bazen de onun yerine söylenir
herkesin bildiği şeyleri üstelik
ilk defa gibi: Aşkı dünyadan
getirir insan birine bakarak değil,
öyle büyük olmalı ki aşk, karanlığından da fazla,
'sende aşk yokmuş' dememeli kimse kimseye
'aşk kalmamış dünyada' demeli, 'suç bende değil'
'yoksa ben de âşık olmak isterdim sana, ama yok,
yok ki aşk dünyada ben nerden getireyim?'

Belki sözler de karanlık kalmalı, rengini açmamalı
onların da, yoksa... Virgül bile aşk için delildir.
Belki sözlerin de aynası olmalı ve bakmalı
nasıl söylendiğine ve kime... Niye yok
yoksa suretimiz suskunluğumuzdan değerli midir?

Herkesin kaybettiği aşkı ben de bulamadım
küçük bir oğlan gibi, sanki acının mutluluk
olduğuna inandırmışlar da çocukluğumda
inanacak başka bir şey kalmamış bana

"Mavi Kadife"yi niye unutamadığını hatırla
simsiyah bir şiirdir baştan sona ve hâlâ,
maviliği şairler ve budalalar içindir,
istersen İskenderiye armağanı 'Justine'e de sor,
istersen 'kuyu' diyelim karanlığa da
sen bu şiiri bitir
ya da küs ve aşkı eğlendir

Aşk çünkü karanlık bir eğlencedir
sen üzülürsün, aşk eğlenir

Aşk bir kere yalnız
bırakırsa insanı
yalnızı bir kere daha
yalnız bırakır aşk da

Çünkü insan bir değil
iki kere yalnızdır aşkta
(iki kere karanlık da denilebilir)

önce, kendinde değildir
ve sevgili de inanmaz
kendinde olmayana
...
De ki öyleyse:
Ölümden başka her şey ödünçtür
ödünç bir bıçak gibi elden ele gezen aşk da
ve bir kadının 'herkes bıçağını bende biledi'
demesinden daha kötüsü, bıçağını o kadında
deneyen herkesten biri olmaktır, olsa olsa!
Sen de denedin, 'zor' olduğu için aşkı
yalnızca ondan istedin,
oysa aşktan daha zoru, istemekti,
bilmedin!

Bilme öyleyse:
Aşk bu kadar karanlıksa
şiir nedir?

'Asl'olan insanın gülümsemesidir
başkalarının görmesi değil' diyemiyorsa...

'Aşk için daha fazla boşluk
yaratmayı' öğretemiyorsa...

'Aşk, görünmez oluncaya dek, sevdim
seni, derine indim ve gözden kayboldum'
yokluğuna inemiyorsa...

Şiir nedir ?
'Bahçeyi dervîş yetiştirir, şiiri aşk'
Bana n'oluyor öyleyse?

'Ne istediğimi sen bilmezsen
ben nasıl bilebilirim?'
demedikçe şiire ne bizden?

'Ne kadar güvenebilirsen
acı çekmeyen birine
aşka da o kadar güven!'
demeyen şiirden de bana ne?

Dinle öyleyse: Şiir doğudur Asya kadar
iyi bir şair de görmedim ben
kendinden önce başkalarının düşünü gören

...

Çocuğu içinden atarsan anne olursun
yağmuru parka atarsan üzgün
şiiri içinden atarsan şair olursun
şiiri içine atarsan
içine atmış olursun yalnızca
aşk olursun diyemem yine de
içine attıkları bu karanlıkta

"Eskiler alıyorum" diye gezene
şimdi sokak kalmış mıdır kimbilir:
Geceyi tanımadan şiir yazdın
âşık oldun karanlığa kalmadan

şiir dediğin ısrardan başka ne
'ödünç' diyorsun durmadan, ödünç, ödünç
karanlığı mı istiyorsun ödünç yerine
karanlıktan şiir çıkmaz, geceden çıkar
ve aşk, istemezse, karanlığını bile
ödünç vermez şiire!

Bu bir mektup olsaydı
seni güldürürdüm mutlaka
fakat bu bir şiir, bağışla
seni yine güldürdüğüm için, bağışla
Bak ben kaldım, sen de
Kal! Karanlığa
bir yarım ekle yalnız
bir de yağmur kız ekle
ve kal istersen yarısı mavi
yarısı bordo bu ödünç şiirde

Ya da;
Ya yağmuru da alıp gidelim buralardan
Ya yağmuru terk ettiğin parka bırak beni de!

...
(on dakika ara)
...

("Eski, Yeni, Ödünç Alınmış ve Mavi" (Se til venstre, der er en svensker), Danimarkalı yönetmen Natasha Arthy'nin 2003 yapımı filmi.)

BAŞKASININ ŞİİRLERİ

BEN BAŞKASININ DİLİ OLSAYDIM...

Ben başkasının dili olsaydım
ezik sözler arasında bir delidil bulurdum
kırılmış kolyesini arayan inciler gibi
gözyaşlarımı toplardım, o rüyadan uzakta ve yorgun

Sen başkasın başkasından, sen delidilsin
hey "belki" adlı iyimser kişi, durgun
arkadaşımın uykusu, kendini görmedin ki
başkasını görmekten, ben olsam unuturdum

Dilim daha incedir sözlerimden ve daha
derin bakışlarım gördüğünüzden, şiir bile
uslu kalır yanında deli suskunluğumun,
ben delidildim, aşkı aşkla konuşurdum

Ben başkasının dili olsaydım
mavi bir kız gibi çocukluğumla konuşurdum

BEN BAŞKASININ SOKAĞI OLSAYDIM...

Ben başkasının sokağı olsaydım
eski bir şehire giderdim önce
annelerin çocuklarla bir büyüdüğü
o sokakta kendime kardeş arardım

İyi yürekli Kemâl Sokağı'ndan bir gün
mutlaka geçmesini dilerdim her çocuğun
ve döner dururdum Halil Sokağı'ndaki
o lunaparkta kardeşlik en masum oyun

Ali Sokağı'nı yurdum gibi severdim
inceliğinden geçilmez de Dilek Sokağı
Nazan Sokağı'nm güzelliğinden nasıl geçerdim
ikisi de ömrümün en kibar semtleri

Ben başkasının sokağı olsaydım
içimden kardeşlerim gibi geçin isterdim

BEN BAŞKASININ ZALİMİ OLSAYDIM...

Ben başkasının zalimi olsaydım
barmeni öldürdükten sonra içkiye susardım
ağzıma damlasını koymadığım o haram
beni kana kana ağlatırdı ilk kez şaşardım

Allah'ı iliklerine kadar duyan herkesi kıskanırdım
ve melek olup göğe çıkarken kutsal harflerin
yüze yazılı olduğunu anlardım: meğer insan
senin yeryüzündeki suretinmiş Allah'ım!

Saymadım kaçıncı leşim bu soğuk vücut
benim kitabımda yazmıyor vahdet-î vûcud
bilsem taş olurdum yeminle çarpılırdım
Arafat'ta şeytandan önce kaderimi taşlardım

Ben başkasının zalimi olsaydım
cezamı çekerdim de günahımla yanardım

BEN BAŞKASININ EVİ OLSAYDIM...

Ben başkasının evi olsaydım
sahibim, o yalıçapkını, birine tutulurdu
evinde ziyaret etme kadını, derdim;
evin hem bedeni vardır hem ruhu

Alışkındım daldan dala konmasına da, onu
hiç bağışlamazdım, aldattığı için kadından
başka evi olmayan bir koca-çocuğu;
kadının kocası evdir, bahçeyse dostu

Ben de bir evim, ruhumun penceresi
gözlerimi yalnız bırakın, derdim, nasıl
yalnız bıraktıysanız o evi birlikte;
bakalım açılır mı ikinizden bir bahçe

Ben başkasının evi olsaydım
taşınırdım sizden daha yalnız bir semte

BEN BAŞKASININ GENÇLİĞİ OLSAYDIM...

–En yakışıklı arkadaşıma,
Zeki Dayıma, O'nun güzel ruhuna–

Ben başkasının gençliği olsaydım
dayımla yer değiştirirdim bir fotoğrafta:
Yeni Sokak no: 23 Eskişehir anneannemin evi
dayım ben çocuk olurdu bense gencecik dayım

Bük dibinde yatardım, beşli martin atardım
içimde bir kız gezse Erzurum çarşı pazardım
nişanlıma ince yazı Bakî gazel yollardım
kibar dayım, Zeki dayım, gülüşlü dayım

Mardin, Elazığ, Kütahya; soldayım, yoldayım
ne gam sürülsem de gurbet değil Anadolu'dayım
serde seyyardık var valizim otel dolu
iki kadeh rakı içer üç kadeh de ağlardım

Ben başkasının gençliği olsaydım
dayım olurdu içlilikte en birinci arkadaşım

BEN BAŞKASININ KERVANI OLSAYDIM...

Ben başkasının kervanı olsaydım
kumu değil harflerdeki çölü geçerdim
gam yükünü yıkacak dili seçerdim
zira söz mülkünün sultanı kayıp

Şark'ım acı cinas, Garb'ım nakarat
bencileyin bir sırata düşmesin kimse
göze alsam benden geçmeyi, önce
varlık çölündeki gizden kumu üflerdim

Mübalağa kum lehçesi, toz ipek dilim
bu kaba sessizliğin rehberi ben değilim
söz; ağır yük, bir de onu sussaydım
harflerin göçünü yokluğa nasıl çekerdim

Ben başkasının kervanı olsaydım
dildeki çöl için ruhumu kime sürerdim

BEN BAŞKASININ KÂĞIDI OLSAYDIM...

Ben başkasının kâğıdı olsaydım
yoksul gözlü sokaklardan utanır diye
çilek, eski gazeteler gibi mahcup
bir kesekâğıdı olur, her şeyi içime atardım

Bir mektup kâğıdı olurdum uçuk pembeden
"Yüksek bir Türk kızına takdim" edilen
ve harfleri terleyen bir askerin elinden
çıkar, sılasına mahsus selâm söylerdim

Belki de boş bir kâğıt: Bana yağmur
sözden yağar! Böyle teselli ederdim
varı yoğu boşluk olmuş cümlenin kederini,
bir harf denizi olurdum maviden daha derin

Ben başkasının kâğıdı olsaydım
kâğıttan bir şairin eline sığınırdı kaderim

BEN BAŞKASININ ADASI OLSAYDIM...

Ben başkasının adası olsaydım
çok sevmek de kederlidir ve insan gölgesinden bile
uzağa düşer, ölüm zaten bir kara ada, derdim,
bir kız gözyaşlarına küser, ben tutar ayrılığa küserdim

Herkes başkasının adası ölümle ayrılık arasında
iki denizden sürgün gibi kimsesizler mezarlığında
gizlice buluşan gözyaşlarına bakar bakar ağlardım
kimin acısına sızsam, gözlerimden önce maviyle uyanırdım

Bir ada; iki gözyaşı arasındaki mavi harfleridir,
akşamla kâğıttan kayığı batmış bir çocukluğun,
kimi dipte kelimeler ve acısı yüzüne vurmuş
bir ada, mavi yerine bir kızın gözlerinde unutulmuş

Ben başkasının adası olsaydım
gözlerimi rüyadan saklardım, desinler ki: acı uyumuş...

BEN BAŞKASININ YALNIZLIĞI OLSAYDIM...

Ben başkasının yalnızlığı olsaydım
geceden başka sebep aramazdım şiire,
bir anı çıkarırdım sefere, adı: İkindi Treni
ve ilk istasyonda indirirdim bütün kelimeleri

İki bilet alırdım, biri gölgem için biri kendime
'gece benim mesleğim', ona kalbimle çalışırken
yalnızlığımı bir anıdan önleyecek kadar ince
bir mektup pulunu terk ederdi, ben utanırdım

Beklenmek güzelken kim gider hemen
bilmezdim yalnızlık kimin ve bu anı neden
daha trene binmeden, nereye, ne ikimizden
bir yolculuk çıkar ne de bir şiir ikindimizden

Ben başkasının yalnızlığı olsaydım
bir anı olurdum kendinden başka kimseyi terk edemeyen

AY ANTOLOJİSİ

AY ANTOLOJİSİ

"Elmanın küçük ve kırmızı olduğu yıl
şiir yağmurun yerine yağar
ve bordo bir ay kanar bundan aşk yerine..."
(Bir Kızılderili Şiiri)

Ocak
Yazla yıkanmış elma
caneriği olur sesinde
güzün yıkadığı üzüm
cansuyudur sevgiliye
(Eski İran Şiiri)

Şubat
Benim sende bir emanetim vardı
elma diyedir, sende benim olan tek şey
Kızıldeniz'e git, elmayı bırak, sen de
elma boyunca yürü denizin içine
dibe vurunca anlaşılır bazı şeylerin derinliği
ben hiç elma yiyen balık görmedim
insandan yaralanacağına balıktan yaralansın bu kez
o elma kalbimdir benim eski serseriliğim
(Eski Mısır Şiiri)

Mart
Şairlik, haksızlık etmektir düpedüz
elma dururken üzümün karanlığına
her bağdan yepyeni bir salkım heves
ve her adada başkalığıyla şımarıyorsa elma
ve üzümden sarhoş olacağına, ah geçkin şair,
elmadan başı dönüyorsa, unutur elbet
genç bir âşık gibi bağbozumunu da

kelimeler de suçortağı olur ve şiir bozulur:
Üzümü küstürme, karanlık olan elma
gecenin ve aşkın anlattığı da bu
yaz geçsin tez güz evine dönsün
ayışığıyla yıkanmış vedalarda
sevdiğim bağbozumu
(Eski Ada Şiiri)

Nisan
Nar dahi açılsa tanesi narin
üzüm yatağında ateş, yüreği serin
elma sırmış meğer ötesi derin
bir elmayı soyamadım erenler

Ağustos'a düştüm aşktan bir umman
Ekim'de eğlendim hayli bir zaman
boşunaymış yağmur, zalimmiş Nisan
bir gönlümü bilemedim erenler
(Eski Bektaşi Nefesi)

Mayıs
Bordo yorgan
ağır geldi kışa
bundan hüzüntülü elma
(Eski Bir Haiku)

Haziran
Seni neyle geri getireceğim, de bana güzel yağmur
büyük bir ev buldum, adı sokak, bir de küçücük
parkı var, gölgesi içinde keder gibi durur
ister Haziran de, ister Ağustos, balkonunda
aşka da yer bulunur, hâlâ elmayım diye
mırıldanan şiiri de say şarabın bordosuna
keyfimiz tamam olur... demek isterdim ama,

nasıl derim, sokağa yağmur gibi konuk giden
şu küçücük kedi kız bir daha nerde bulunur?
(Eski Bizans Şiiri)

Temmuz
Cumartesi: Şehir kalabalık ve kendine çarpıyor.
Pazar: Ada sessiz ama yalandan batıyor.
Pazartesi: Sanki yazın son günü herkes kızıyor.
Salı: Yağmur nerede bir arkadaş daha ölüyor.
Çarşamba: Pul mu yetişir acıya mektup gibi yağıyor.
Perşembe: Bordo mu? Ay çıkınca boyası dökülüyor.
Cuma: Elma çürük, şiir hava gibi bozuyor.

Şiir hangi gündür?
Kim bilir?
Yazan bilmiyor.
(Yeni İstanbul Şiiri)

Ağustos
Merhamet ayları çoktan geçmiş olmalı
Ağustos merhamet kadar sıcak değilmiş!
İnsanın kendisiyle arayı açtığı zamanlar vardır
bir gün de olabilir bir ömür de, fakat
hiçbiri hoyrat sayılmaz Ağustos kadar
bazen bunca uzaklığa bakıp da insanın
git diyesi gelir Ağustos'a 'git ve merhamet
dilen zalimliğine şu adı çıkmış Nisan'dan'

Yalnızca bir yaz olsa kaybolan, değil
merhamet gibi kayıpmış şu Ağustosta şiir...
(Yeni Yaz Şiiri)

Eylül
Ha şiir yazmışsın Eylül'de
ha günah işlemişsin
bence ikisi de bir
ve yalnızlık suç gibi işlenir

Eylül'se, şiir bekleyebilir
yazma, ağaçlara bak
şiir gazel gibi dökülebilir

Elmalar kızarıyor mu beni güldürme
güldürme üstüme bir de şu sarışın Eylül'ü
şarabın tortusu bordo bir acı
Eylül'ün sonuysa hiç değişmez
ezilmiş şiirden ibarettir
("Defterlerde Kurutulmuş Şiirler"den)

Ekim
Evine dön! Ekim'den şiire giderken
kim bilir kaç bağbozumu?
("Yola Dökülenler İçin Kılavuz'dan)

Kasım
Gidecek başka bir yeri varken Kasım'a gelen
kelimelerden şiir olur (ben gelir miydim?)
Düşecek başka bir şiir varken bana düşen
elmalardan ayrılık olur (ben de düşerdim!)
Isınacak sıcak ruhlar varken benimle üşüyen
renklerden sonbahar olur (beni de yetiştirdiler!)

Bu şiirin gidecek bir yeri yok, Kasım gibi kimsesiz
dalında bir yaprak gibi, güz ondan habersiz
üç beş kelimem olsaydı benim de tütseydi ocağım
nice bir iklime düştü ki ruh benden de tesellisiz
(Eski Yahudi Mistik Şiiri)

Aralık
"Eylül toparlandı gitti işte
Ekim filan da gider bu gidişle"
Aralık yoktur Turgut Uyar'da
Ekim gibidir her şey
bence de öyle

Ekim gidiyorsa Aralık niye beklensin ki
Ekim'in şiiri var, Aralık'sa şiir yerine
bir kere bile geçmesin sokağımızdan
kötü şiirler gibi bekletmesin de sonuna dek
Ekim gibi ansızın bitsin ya da bitmeden...
Yarım kalsın!

Ne kadar yarım kalırsa o kadar şiir
ne kadar Ekim olursa o kadar Aralık
kalır şiire, kaybolalım diye hemen
ve şiirimiz sanki yazılmış gibi önceden
yarısı Ekim'den yarısı şiirden yarım Aralık
("Ay Antolojisi"nden)

DİĞERLERİ...

ÇÜNKÜ...

Üşümüş bir sokak kedisinin kirli burnunu
kâğıt mendiliyle silen o küçük kız olmak isterdim,
çünkü inanırım o küçük kızın çağrıldığına
o yavru kedinin derdine çare bulamasa da
saflığından ötürü onun çağrıldığına inanırım
belki saflığı iyileştirir onu çağıran cümleyi,
belki onun sözcükleri açık yaraları kavuşturur,
belki bir melek tercümesidir o küçük kız
insanların ve hayvanların dilleri arasında elçidir,
insanın bahtiyarlığını hayvana,
hayvanın iyiliğini insana iletmek için gönderilmiştir,
belki de dünyada bundan başka mes'el yoktur,
belki de bu mes'el dilden dile söylene söylene
insanlarla hayvanlar arasındaki sırları da bildirir
o zaman insanın utandığını hayvan unutur
hayvanın hatırlattığı şeylerde insan kendini bulur
ve sokak kedisinin hastalığına çağrılan küçük kız
o şaşkın hemşire, o melek tercümesi
'kelimelere kıyamam' diyen bir şiirin yerine
'tam teşekküllü bir dost' gibi tamam olur...

Kelimeler sokak kedileri kardeşlerim n'olur
sizin başınıza gelen benim de başıma gelsin!

11:45 BANLİYÖ TRENİ

–Şule H. için–

11:45 banliyö treni
geçmeseydi eğer buradan
bir mecaz geçecekti
kasabadan mı getirdim ne
mecaz şehirde geçmiyor
şiddetli bir gerçek var
ki hece bile istemiyor:
Gerçek olan tek şey gerçek
para eden tek şey para
şehirde aruz geçmiyor
başkası kâr etmiyor

Beyden bir adam veya
ekalliyetten bir bey
adını ne koysak
şu akordiyoncunun, arzuyu
biliyor, hece vezniyle
çalıyor on parmak
aruz söylüyor: Bir kızın
dudakları ne kadar
uzanabilir ki geçmişe?

Tangoyu mırıldanan kız
ekseriyetten bu kız
kalabalık bir ağızla
hece tutturur gibi
herkesin yerine geceyi
öpüyor, bir ölünün adını
öpüyor babası iki heceli

11:45 bir banliyö trenidir
içinde gerçek yolcular vardır
gülüp geçerler, yorgun geçerler
işten eve dönerken mecaz istemezler
bana onların rüyasını göstermediler

GÖZLÜK

İyi değiliz gözlük bak durmadan
kırmaya çalışıyorlar bizi hiç iyi
değiliz iki gözüm, bende can, sende cam
bırakmadılar, daha kırılacak ne varsa bizde,
gözlüğü olmayanlar çok mu acımasız oluyor
ne, çekip alıyorlar seni gözümden, öyle
çok eziliyoruz ki gözlük, sen bensiz kırık,
ben sensiz karanlık, nerde insanlık
bizi bu kadar kırmasalar, di'mi cam
dostum, onlara da birer gözlük alırdık!
Ne güzel gözümün önünde olman yine,
sensiz ne gülüşün tadı var ne de bakışın
sen olmayınca kötülük daha kötü görünüyor
gözüme, yumruklar daha zalim, sözler daha
sert iniyor yüreğime, sensiz bu dünya
bomboş görünüyor gözüme, sana gözüm
gibi bakacağım artık senden başkasını görecek
gözüm yok, bizi görmeyenlere
söyleyecek sözüm yok, bizi çok kırdılar gözlük,
bizi tuzlabuz, bizi unufak, bizi camçerçeve
kırdılar da bakmadılar bir kez olsun cangözüyle,
şimdi hem cana, hem cama göz diktiler,
hem gözden düştük hem sözden, bir daha
kırılamayız gözlük, sonumuz olur kırılmak bir daha,
parçamızı bulamazlar ikimizin de! Ah ne bakacak
göz, ne görecek gönül bıraktılar bize,
bir güzellik kalsaydı, iki ne dört gözümüzle
titrerdik üstüne, candan içeri olan camdan içeri
derdik demesine de, öyle bakımsız, bakışsız

bıraktılar ki gözümüzü, gönlümüzü, ne can
hevese geldi, ne göresi geldi camın,
biz birbirimize iyi bakalım gözlüğüm, canım,
belki onlar da iyi bakarlar kendilerine,
gözlüğüm, iki gözüm, kemiğim, bu sözlerimle
umarım kırmamışımdır seni, zira çok incesin
kırılırsın, kırılır arkadaşlığın camdan kalbi de!

VEFA CİNAYETİNİ GÖREN VAR MI?

Kötü çocuk olamadan ölenleri bağışlayınız
kötü emellere alet olamadan öldüler, fena!
Vefada kusur ettikleri görülmemiştir
size hafif gelebilirler ama ölülerinizdir
ağır şöhretlerinin altında şimdi yatıyorlar sessizce
tabutları taşranın omuzlarından aranıza düşebilir!

Ey cemaat nasıl bilirdiniz bu çocukları?
–Kendilerinden başka kimseye zararı yoktu iyiliklerinin!

Bir yalan doğru sayılabilir eğer kusursuzsa
cinayet çabuk geçer vefa uğruna
hem ne cinayetler vardır ölüsü bilinmeyen
bir ölümde birden çok uygulanır kurbana:
Sizde bıçak, bizde vefa, vurun tanrı aşkına!

Bazıları kötü bir ölü örneği oldular, hemen
öldüler, demek yeterince sevmemişlerdi sizi
bazıları hâlâ ölüyor kendinizi sevmeniz için
bozuluyor ölümün kafiyesi, yer kalıyor iyiliğe
üzülmeyin geldik biz ölmeye, ölmeye, ölmeye...

İyi çocuklar kötü şiirler yazıyor, çok fena
daha da fenası kötülükler kafiyeli geliyor,
tanrılar trene binmiyor, melekler taşraya yolcu
bu trenler daha ne kadar katlanabilir
cinayetten kaçan vefasız masumlara?

Bir katil bu şiiri okur da kötü bulursa
iyi hisseder kendini ve bıçağını saplar,
ya kurbansız kalırsa? Kendi canına kıyar...
Bak canım, ölümü öp, başka kurban arama
işte buradayım, vur bana, çok ölürüm ben
daha senin uğruna, bıçağına kurban olurum,
ölürsem senin için en güzel ben ölürüm
hadi vur beni bıçağa, bıçağa ve aşka vur!

İyi çocuklar da biraz vefa bekler katillerinden
galiba yeni bir Ölü buldunuz, size çok kırıldım
ben o kadar kötü bir ölü müyüm sizin için
az mı uğraştım ölmeye, öldüm öldüm dirildim

Ölünüz konuşuyor: Sevgili katilim, beni koruyun
başkasının bıçağına bırakmayın, n'olur siz vurun!

ZAMAN, ŞİİR GİBİ... GEÇİYOR!

"Gül alıp satmanın zamanı değil" mi?
Gül alıp satmanın zamanı, gülden terazi
tutmanın zamanı, sözü tartmanın zamanı.
(Havanın bile ağırlığı var, sözün neden olmasın?)
Şiirin özgül ağırlığı söz.
Sözün kimyası şiir.
Öyleyse hassas, öyleyse kıymetli, öyleyse
tartımlı: Zamanı, an'ı, sonsuz olanı, bir
heves gibi gelişen insanı ve insanda
kaybolmakta olanı ve bütün bunlardan
kâğıda kalanı tartmaz mı şiir, öyleyse
aşk gibi bir cümleyi nereye kuruyorsak,
ve kâğıdın bakışını ne zaman hissediyorsak,
şiir ordan, o andan başlamalı. Şiir bir
insan gibi geçmeli aramızdaki hayattan.

Şiir, aramızdaki zaman gibi geçmeli.
.....
Bak bu şiirden bir çocuk geçiyor...
(Sanırım o çocuk eski zamandan!)
Şu şiirde geçen aşkı başka hiçbir yerde
görmedim ben, şiire düşmüş diyorlar...
(Şiir ve aşk. ikisinde de aynı zaman!)
Çocukluk arkadaşımı buldum şiirde...
(En güzel sebep; kaybolmuş zaman!)
Fakat geceyi de gördüm şiirin üstünde...
(Şiirin gençliği kolay değil, zor zaman!)
Şiir, insanın hâllerinden olduğu zaman...
(İnsanın birinci hâli şiir, yalın zaman!)

Zamanla değişmiyor: Şiir, her zaman.
.....
(İki Behçet. İki Gönül. İki Kül.)

Birinin dilinden eksik olmayan
kül, ömrüne düştü, şiirin hakkını verdi.
Hâlâ kül dersinde Behçet Hoca
şiir öğretir. Birinin teninden
savrulan kül ruhumuza yağdı.
Ondan beri yarımız ıssız, yarımız
kül: Kardeşlerim gibi çoğalıyor!
Şiirimin kardeşi Behçet, şimdi
kül-kardeşim.)

Zamanın külünden bile şiir doğuyor.
.....
Hayır, şiir bir cevap değil.
Geceye cevap değil şiir.
Hayat cevap mı, insan cevap mı?
Şiir de gecenin içinde bir yolcu.
Şiirin yolu da geceden geçiyor
hepimiz gibi. Gece derslerinde
herkes öğrenci: Söz de şiir de,
aşk da, insan da. Ve en eski öğrenci,
zaman elbette, zaman biraz daha
zaman! Şiir, gecenin sonunu
getirmez ama, gece uyuyup sabah
uyanmak da şiire göre değildir.
Bu yüzdendir çoğu kere uykusuz
bir dinginlik taşıması, bazen gölgeli
ve bazı yanlarının karanlıkta

kalması. Şiirin açıklığı, geceyi
tanıması, gecenin bilgisine yakın
durmasından gelir. Şiire yakın duran
gece, karanlık değildir. Zamandır.
"Şairin hem lambası hem de gündüzü gece"
dizesini geceyi övmek için yazmadım,
gece, şiiri övmenin bir biçimidir. Gece
buluşturur şiirin ve şairin zamanını.
Şiirin gecesinde buluşuyor ne varsa zaman diye.
.....

"Sevgili Şair.
Son günlerde sık sık zamana dair kaygılandığınızı duyuyorum. Bu kaygının şikâyete dönüştüğü de rivayet ediliyor. Rivayetin kaynağı sebepsiz değil! Şairin, zamanla ve zamanın şiiriyle ilgili kaygıları da yeni değil! Şiir yazılmaya başlandığı andan itibaren, zamanın ağırlığını da üstünde hissetmeye başlar. Oktay Rifat'ın *"Bir çekitaşı gibi üstümde zaman"* dizesiyle en yoğun ifadesini bulan bu kaygı şiirle başlasa da, bu kaygının ağırlığını azaltan da yine şairdir. Güncel olmak bakımından değil, bir an'ın sonsuzluğu açısından zaman, şiirin de zamanı olarak çalışır aramızda. Şiirin saati eskidir ve sonsuzluğa ayarlıdır. Anla ki bundan başka zaman yoktur. Anla ki şiirin zamanı, senin zamanındır. Anla ki şiir de sensin, zaman da".
.....

Anladım zaman yokmuş şiirden başka.

GECE YALNIZ GEÇİLMEZ!

Geceye heves et gündüz gözüyle
çarşıya var tüccarda kelime çoktur
al kurtar kölelikten gönlün yettiğince
kelimeyi azad et; şiir bir kafes,
şiirle tükeneceğine boşlukla beslensin,
kelime olacağına kuş olsun hatta
bülbül olacağına karga, ve gecenin
lacivert sayfalarını uçuşuyla doldursun
geceye heves et, şiirden kurtulsun!

Yola heves et önce kaderini sal yola
ve gittiğin yeri unutmadan yolculuğu
sakın anlatma, hâl böyle: çok yol alan
menzili unutmalı! Adını da alma yanına
gözlerini de, ama geride de bırakma onları,
unut, yalnızca yürektir göze alan her şeyi,
sen kalabalıksın de onlara seni götüremem,
ve yolu asla onu bilen birine sorma
yitirirsin yanlışını, kaderini yitirir gibi,
kaderini gölgeye bırakanı yol duyar,
yola heves edeni ayrılıklar uğurlar!

Boşluğa heves et, boşluk senden büyüktür
toprak anımsar, deniz siler, boşluksa bekler
rüzgâr açıp ruhunu uzaklığa saranı
sen de bekle, insan uzaklığı kadardır
ve insanın ancak uzaklığı kadar şiiri vardır
aşk bazen şiiri bekler olmak için,
şiire düşerse nihayet bir kitapla kapanır
şiirle aşkla kapanmaz boşluk büyür daha da

boşluğa heves et ama ondan iyilik umma
şiire heves etme, aşk yalnız yürür
ve yalnız geçilen gece şiire çıkar...
...
Eski, yorgun, kırık olsa da kalbiniz,
o şimdi içinizdeki kimsesiz
kalbinizi yanınıza alm şeyhim
gece yalnız geçilmez!

"AŞK IRMAKLARI"

Nisan, iyidir 'Gördüğünü işitmek' le değil, 'işittiğini
görmek'le geçen bir iyilik,
Ekim, iyidir. Bir evin tek çocuğu olan 'küçük oda' gibi
geridedir. Ekim, kendi yatağında uyur.
Nisan balkonsa, Ekim küçük odadır.
Balkonla, küçük odanın aynı ırmağın yatağında buluşmaları
kaçınılmazdır.
Yalnızlığın defteri kolay dolmaz.
Birdenbire karşımıza aşk ırmakları çıkabilir,

Orada alınganlık yok
Akabildiği, uzanabildiği, saklayıp açabildiği ve
taşıyabildiği bir ırmakla anılacak yolcular.
Yolculuğun hallerinden: çıplaklık
Suyun yataklarından: ırmak.
İki sessizliğin durmadan birbirine arttığı, çatlamış
bir kalbin aralığından dünyaya bıraktığı şu tesadüf;
Aşk Irmakları.

Cinayet, bu ırmakta geçmedi.
Cinayetten arta kalan evrağın külü doldurmuyor
bu ırmağı.
Bir katil ve maktul ortakyapımı olan cinayet,
çünkü iki kişi arasında işlenir.
Oysa ırmakta aşk var, ve aşk tek başına işlenir.

'Soyunmuş bir kadın kederli bir gevezedir', ya da
Borges gibi *'Bir kadının adı ele veriyor beni'* dememek
için... ve belki de en çok iki ırmak arasında bir aşk
kalmamak için 'hayat'ı 'ırmak' diye okumalı. *'Üzerinde
sahibinin adı yazılı olmayan bir hayat yoktur.'* (Nabokov)

'HARBE GİDEN KELİME'YE SİTEM

Kelimeler nereye gidiyorsunuz böyle, savaşa mı
ölümün kum gibi kaynadığı çöl mü çağırıyor sizi,
oysa yenik çıkmıştınız her savaştan, hayli yorgundunuz
dinlenecektiniz biraz, birkaç şiirde keyfini çıkaracaktınız
kelime olmanın, dilden dile dolaşmanın, mırıldanmanın...
Vakit dünyanın sonbaharıydı, sevdiklerimizin de sonbaharı
olacakmış meğer hayat, hiç bilmeden, hiç istemeden,
birlikte bir kışımız daha olur mu diye telaşlı yüreğimize,
yavaş biraz, beni öldüreceksin, yavaş diyecektik, acıdığını
söylemeyecektik elbet, nereye gidiyorsun ya hû diyemeden giden
Mehmet Koyunoğlu'na, pek erkencisin arkadaş demeyecektik;
gençliğimiz gibi gidene, hani şiir gibi şarkılar yakan
Fikret Kızılok'a *'Bu kalp seni unutur mu?'* demeyecektik,
biliriz, unutmaz, dünyanın bu son/baharına, sondan
sonraki kışına ne kalırsa kalbimizden,
kalırsa yani kalbimiz, unutmaz!

Kelimeler nereye gidiyorsunuz böyle, savaşa mı, maviydiniz,
kırmızıydınız, beyazdınız, mordunuz, yeşildiniz, şimdi
kahverengiler, griler, siyahlar, hakiler içinde hiç bilmediğiniz
dillere gidiyorsunuz, çekirge sürüsünden harf ordusu
karınca katarından şiir alayı, cümle mangası, hiç düşmediğiniz
çöllere gidiyorsunuz, 'harbe giden mektepli' gibi, üstelik sizi
arkadaşı gibi, treni gibi, kedisi gibi seven çocukların gözü önünde,
yaşarlarsa eğer sizi bir daha hiç mırıldanmayacaklar belki
âşık olurlarsa yazmayacaklar sevdiklerine bir harfinizi
sizden bir mektup beklemeyecekler, Tanrı'ya sizinle
dua etmeyecekler, gözyaşı dökmeyecekler yağmur gibi kelimelerle,

bir harfin bile gölgesine kıvrılıp uyumayacaklar ikindiyi...
Çünkü önce siz yazıldınız savaşa, silahlardan önce
askerlerden önce kelimeleri gönderiyorlar artık, 'düşman'ın üstüne
ve ne tuhaf güle oynaya, yaza sızıla
savaşa gidiyor kelimeler de!

Kelimeler, kardeşlerim, savaşta işiniz ne, büyük küçük
demeden birer birer kırılacak harfleriniz de
sizi başka savaşlar bekliyor bilmiyor musunuz, aşk
bekliyor işte, savaşların güzeli, evler bekliyor
'savaşların çetini', oyunlar bekliyor bahçeler gibi
kâğıtlar bekliyor ki kimse kimseyi beklememiştir öyle
yollar bekliyor, gözler bekliyor, narlar, incirler, üzümler
zeytinler bekliyor sizi, kelimeler kardeşlerim, nereye
gidiyorsunuz terk edip şiirleri, eylülleri, kederleri, yağacak
karları belki gelecek belki de geçmiş sonbaharları

Bari tüfek çatmamış bir kelime bırakın da geriye
onunla sitem edeyim harbe giden kardeşlerine!

DÜĞÜN MARŞI

'Beyrut inceliktir" diyor Feyruz, "Bağdat gözbebeğimiz"
onun 'Turkuvaz' sesindeki gölge bile yetişmiyor acıya
top, tüfek, tank, dozer, uçak, bomba, helikopter
"hâlâ o besteler çalınır" mı acı duvar bir ummanda?

"Mızıka çalındı düğün mü sandın?"

'Kötü insanlar da düğün yapar', haklısın generalim
biter miydi kötülerin düğünü askerlerin olmasa
Cezayir Karşılaması hâlâ bir yara Fransa'nın içinde
sizinki top, tüfek, tamburalı, kom'tanım, Arabınki delikli zurna

"Al yeşil giyinmiş gelin mi sandın?"

Ümmü Gülsüm hani, Feyruz nerede, bir Hüseyin Ali
düğün şarkıcısı, say ki bizim Neşet Ertaş'la Hacı Taşan'dan biri
sesi esmer olanın kaderi de karanlık olurmuş meğer
ne zaman düğün eviydi çöl ne zaman ölü evi

"Düğüne gideni döner mi sandın?"

Döndüğü halay, çektiği tesbih, içtiği nargile
yanında da mırra derler hatırı acı bir kahve
Ba'de harabül Basra, Mamudu, Ali'nin evi viran
düğün marşıyla kaldıralım cenazeyi, gün gelir diye

"Ali'm ne yatarsın, medet, günlerin geldi" yine

AĞLA YUSUF KEKLİK, AĞLA!

"Kazada atı ölen Yusuf
'Keşke ben ölseydim!' dedi.
2002'nin Kasım ayında
Şanlıurfa-Akçakale karayolunda
kavşaktan geçmeye çalışan
Yusuf Keklik idaresindeki at arabası
üzerine gelen bir otomobil yüzünden
Mehmet Kaçkın idaresindeki
kamyonun altında kaldı.
Kazada Yusuf Keklik'in atı
feci şekilde can verdi.
Kanlar içersinde yatan atını gördüğünde,
Yusuf Keklik gözyaşlarını tutamadı
hüngür hüngür ağlayarak
'Keşke ben ölseydim de
dört yüz milyonluk atım ölmeseydi' dedi."

Ne desen haklısın, bugünleri görmeseydin de
keşke sen ölseydin Yusuf
dört yüz milyonluk atın da arkandan ağlasaydı
Yusuf çok bulunur ağlamaya da
ağlayacak at bulunmaz Yusuf'a
madem gitti gözün gibi baktığın atın
gözyaşından başka sermayen de kalmadı hayatında
madem ölemedin, ağla Yusuf Keklik ağla,
ağla Yusuf Keklik ağla!

CAM ALFABE
(Merih Akoğul'un "Aşkküre"leri için Cam-ı Cümle)

AH! : Yerimize ne sayılır yoksa bir kırık nefes içre?
BEYHUDE : Ne sanırsın, herkes sonrasından kırılır önce.
CAN : Doldurmaz cam kâseyi, ruh sokağı tarumar.
COŞKU : Yanlış imlâ, güzel kardeş, çocukluğun 'ç'siyle ikiz.
DOSTLUK : Henüz, yine, hâlâ... Bir çocukluk hastalığı mı ne?
ELEM : Bizi terk etme!
FİYAKA : Aradığım çocukluk benimki değil!
GAM : Çocuk bedeviler miyiz ne, tozlu ve gamlı ve...
HEY! : Kelepir vadide iki çocuk birbirinden kayıp. Çıt.
ILIK : Gölgeli sözcükler, şarkılı yaz sokakları, yok gece.
İKİ : Çocuktur. İkidir. Hangi biri ötekinde çok kayıp?
JEST : Kürtte gezdim, gül takındım; "anneanne!
KEDER : Beni ödünç al kendinden!
LÜTFEN : Bizi kırmadan önce he-ce-le.
MİSKET : Saflığın tavanarası. Senin için bende saklı.
NAFİLE : Mektup camdır, kırılır. Pullar ve 'saudade'.
OVA : Anıların kara denizinde şairler kara mülteci.
ÖLÜM : Bir skandal hâlâ siyah borsanın dibinde.
PERİ : Aşkküre'nin var sebebi. Yok ki evveli!
RUH : Camdan ince, canda tül, hafif sitem gövdeye.
SIR : Yitirilmiş ne varsa, uzak yakın akraba.
ŞEY : Yokluğunuz nasıl eskitti ki şimdi yarın, dün.
TÜL : "Çıplağız, gözlerimizden başka örtü yok bize."
UZAK : Siyah yine siyah yine... Şimdi kim öldü bende?
ÜZGÜN : Çıt-çocuklarm şiiri uyak bırakmadı bende.
VEDA : Henüz cam olmadan sessizliğe... Böyle nereye?
YOK : Bizi toplama daha kırılırız sana yağmur yağdıkça!
ZARF : Sus artık, pul gibi bırak bizi ortada.
Q, X, W : Kardeşimsin, harfimsin, adım gibi kırıl bana.
Ğ : İnce kardeş, önce kardeş... Hepsi bir yana!

GAM HECE: TAŞ GECE

ge	ce	dün	ya	kı	rıl	dı
üs	tü	mü	ze	dö	kül	dü
ba	ba	ba	na	top	rak	at
ar	ka	daş	la	rım	öl	dü

dün	ya	cam	de	ğil	top	rak
kal	bi	mi	zi	kı	ra	rak
çek	ti	bi	zi	i	çi	ne
üs	tü	müz	taş	tan	yap	rak

il	ko	ku	lum	son	der	sim
ya	tı	lı	yım	ö	lü	me
baş	ka	ze	val	ver	me	sin
al	lah	dev	le	ti	mi	ze

N'EYİM BEN

Pazartesi	:	Haydar	Ergülen
Salı	:	aydar	rgülen
Çarşamba	:	ydar	gülen
Perşembe	:	dar	ülen
Cuma	:	ar	len
Cumartesi	:	r	en
Pazar	:		n

İniyorum gün günden
adımdan, şiirimden
'n'eyim ben
'n'edir Haydar Ergülen

MERHAMET PULU

Elimde hangi kelimelerin kaldığını bilmiyorum
ve geride kalanların merhametine sığınıyorum:

"İnsan gözlerinde toplanır, fakat
önce gözlerimiz bakımsız bırakır ötekini
gözün duyması görmesinden öncedir
göz duymazsa gönül görmez
insan böyle böyle bakımsız kalır
ve biri birinin gözlerinde kapanır
kapandıkça da açılmaya başlar birbirinden
iki göz gibi iki ruh
ve unutmaya kadar alçalır...

Kapanmaya görsün bir kez gönül kapısı
göz kapısı açık kalsa kim bakar?"

Merhamet pulundan başkasının taşıyamayacağı
mektuplar gözden göze yazılır.

MAVİ HASAN, MAVİ USTA

–Sevgili Serdar Koçak'a,
'mavi abi' için–

Saksıda bir çiçek gazelini döker mi
bu yaz odasına yanlışlıkla getirilmiş
ağacımdır o benim, narım zenginim,
zeytinim iyiliğim, bilgem, mavi abim,
Allah'ın da göresi gelmiş onu diyorlar
gelsin, biraz daha özlesin, Allah'ın mavisi
yok mu, hem özleyebilir mi onu benim kadar,
hem onu yollamadık ki daha Allah'ın mavi göğüne,
bu mavi meselesi de biraz şüpheli
kim mavi Allah mı gökyüzü mü yoksa
babam mı, o benim mavi abim, mavi ustam
bak sanki kel başına kasket gibi
babamın bu mavi ne güzel durdu
hem dursun da o Allah'ına kadar mavi,
Allah'ına kadar gökyüzü gibi açık
bir adam, üstelik kafasından belli, onu tanıdım
tanıyalı adı Kel Hasan, ortaikiden terk
etmiş gibi saçları onu, olsun böyle daha yakışıklı,
çocukluğu sanayi çarşılarından, gençliği Ankara'nın Altındağ'ından,
İzmir'in Eşrefpaşa'sından askerliği, sanki mavi bir anı
gibi anlatır her şeyi, ne şikâyet ne sitem
bu kadar mavi yeter, yoksa babam bana güler

Allah ve babam, birbirlerini uzaktan sevdiler galiba
kırmadan, yormadan, çekinerek rahatsız etmekten
şimdi Allah'ına kadar susup, Allah'ına kadar ağlasam
babam duymasa, mohikanlar gibi ağladım dediğimi de,
sen de duyma, özlediysen, oradaysan, yani Allah'san
bir babalık yap ki anlayalım o zaman
bu topraklar da, bu can da senin mülkünmüş madem
öyleyse biraz daha kalsın dünyanda babam
sonra da bu şiire bakıp, bu ne çok mavi desin
çok çocuk, çok ekmek, çok rakı, çok merhamet,
isterim ki herkes babasını sevsin şu hayatta derinden
ben babamı sevdim en çok kelinden
ve bildim ki mavi ustasıymış hayatın babam
mavi Hasan, iyi ki bu şiiri görmedi
süslü olan hiçbir şeyi hayatında sevmedi

Sayıklarken duydum onu Cerrahpaşa kanserliler koğuşunda
onca acı içindeyken bir başka hastaya:
Aşağılamayın kimseyi Çingene diye, inanıyorsanız
eğer Adem'le Havva'dan geldiğimize,
ben kimsenin imanına, inancına karışmam
dinli dinsiz, siyah beyaz, eşittir bütün insanlar
ister Türk, ister Çingene, ister Ermeni
nasıl CeHePe'liydi bilmiyorum, çünkü faşistlerdi
gelmiş, geçmiş ve gelecekteki can düşmanları
bu kadar mavi bir adamda bu kadar nefret
iyi de birader karşıdakiler de faşistti, hayret!

Sosyalisttir babam, 'kerhen' oy veren CeHePe'ye,
bu kadar CeHePe yeter babamın şiirinde
ne işi var milliyetçilerin, müteahhitlerin, kabzımalların
onun şiirinde sanayi çarşıları, oto tamircileri de değil,
onun şiirinde ustalar ve çıraklar olmalı hayatı onaran
bol kahkaha, çok ahbap, hep iyimser ve insan insan insan...
Bunları dedim şu yaz gecesine, Allah'ın gecesiydi,
çocukluğun gündüzünden uzun gecesine hastanın ne de çabuk
sanki mavi uykusundan öğlenin, derin şefkatinden
evin, göğümüzü genişleten düğmesinden kopup da arkadaşlığın
gelmiş gibiydi, sanki *"Hastalar, kardeşlerim"* şiirine
duracaktı bir dize olarak, her şiire yakışan
öyle mavi, öyle içli, öyle deli bir oğlan!

Dur daha yollamadık ki onu, hani bizde göç derler
o sonsuzluğa, Hakk'a yürür erenler, göğün kıyısına
kadar turnalar eşliğinde, sonra Urum'dan Horasan'dan
Işık Abdalları, Yol Sefilleri, Kalenderîler
başı kızıl, içi mavi bir yol sürerler...

.....

Sürdün Mavi Hasan bizi de yasa
göğün aydın mavi abi, ey mavi usta!

İÇİNDEKİLER

1992-2007
Nefesler

İç Nefes 11
Kırık Nefes 12
Terzi Nefes 13
Gül Nefes 14
Pul Nefes 15
Ay Nefes 16
Asûde Nefes 17
Küs Nefes 18

Gazeller

Oyunlar Gazeli 21
Camlar Gazeli 22
Sırlar Gazeli 23
Avcılar Gazeli 24
Çöller Gazeli 25
Efendiler Gazeli 26
Vedalar Gazeli 27
Senler Gazeli 28
Şikâyetler Gazeli 29
Esmeler Gazeli 30
İdiller Gazeli 31
İyilikler Gazeli 32
Avlular Gazeli 33
Ağaçlar Gazeli 34
Ayrılıklar Gazeli 35
Avunmalar Gazeli 36

İkiçocuklar Gazeli 37
Gölgeler Gazeli 38
Üzgün Kediler Gazeli 39
Yetimler Gazeli 41

Bi'dolu

Mehmet Taner İçin Bi'dolu 45
Eray Canberk'in Yanında 'Mutlu Hurdacı' Olmak 47
Süreyya Berfe'ye Uzaktan İnce Rakı 49
Ben, Latife Tekin Okuduğum Zaman 51
Akrostiş 53

On Dakika Ara

Le Poète Regarde 57
"Gurbet Kuşları" 60
"Eski, Yeni, Ödünç Alınmış ve Mavi" 65

Başkasının Şiirleri

Ben Başkasının Dili Olsaydım 73
Ben Başkasının Sokağı Olsaydım 74
Ben Başkasının Zalimi Olsaydım 75
Ben Başkasının Evi Olsaydım 76
Ben Başkasının Gençliği Olsaydım 77
Ben Başkasının Kervanı Olsaydım 78
Ben Başkasının Kâğıdı Olsaydım 79
Ben Başkasının Adası Olsaydım 80
Ben Başkasının Yalnızlığı Olsaydım 81

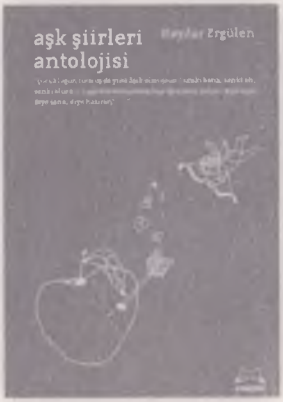
Ay Antolojisi

Ay Antolojisi 85

Diğerleri...

Çünkü 93
11:45 Banliyö Treni 94
Gözlük 96
Vefa Cinayetini Gören Var mı? 98
Zaman, Şiir Gibi... Geçiyor! 100
Gece Yalnız Geçilmez! 103
"Aşk Irmakları" 105
'Harbe Giden Kelime'ye Sitem 106
Düğün Marşı 108
Ağla Yusuf Keklik, Ağla! 109
Cam Alfabe 110
Gam Hece: Taş Gece 111
N'eyim Ben 112
Merhamet Pulu 113
Mavi Hasan, Mavi Usta 114

Şiirler

219 sayfa

120 sayfa

86 sayfa

120 sayfa

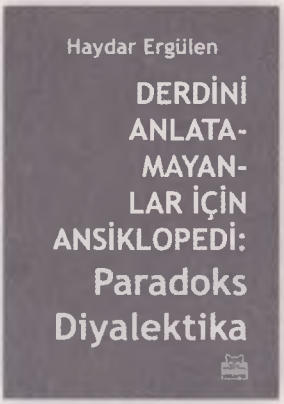
Denemeler

242 sayfa

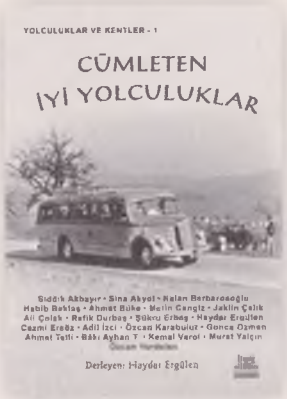

196 sayfa

264 sayfa

Yayına Hazırladığı

280 sayfa

Çocuklar İçin

116 sayfa

İÇ NEFES

o bir çay istemişti, trenin içinde
biz tren yolcusuyduk, çölün içinde
ben yalnız kalmıştım, senin içinde
oysa kaç kişinin yerine sevmiştim seni!

aşkı geçtik, gözlerini açabilirsin

o bir dile sığınmıştı, sözü içinde
yolu yoluma çıkmıştı, çölü içinde
ben eski kalmıştım, senin içinde
oysa kaç çocuğun yerine övmüştüm seni!

düşü geçtik, kendine bakabilirsin

o bir bende kırılmıştı hayli içimde
ıssız otağ kurulmuştu, canım içinde
ben kime kalmıştım, senin içinde
oysa kaç bahçe yerine açmıştım seni!

kimi geçtik, kimseye sorabilirsin

